

EGY VIDÉKI KISVÁROS SZELEKTÍV HULLADÉKGYŰJTŐ RENDSZERE

SELECTIVE WASTE COLLECTION SYSTEM IN A COUNTRY TOWN

TROMBITÁSNÉ LÁNG GABRIELLA PhD-hallgató
Nyugat-magyarországi Egyetem Közgazdaságtudományi Kar

Abstract

In order to protect our Earth, our environment; and in order to replace the decreasing available raw materials, selective waste management has a continuously growing role. Waste that is collected by materials can be perfectly recycled as secondary raw material.

Aims of selective waste collection:

- to decrease the environmental damage,
- to decrease the energy need of industrial sector,
- to use energy-economic technologies.

Nowadays, there are opportunities for selective waste collection in more than 900 settlements in Hungary. In Sopron, the selected waste is weekly carried away from 30 collector island. It is possible to select flasks, newspaper, plastic flasks, drink carton on the waste collector islands. There is cooperation with educational institutions, moreover free disposal is provided for the inhabitants twice a year. An Environmental Club is operated, Sopron Environmental Days are organized yearly whose slogan is: 'Be the Friend of the Earth!'

1. Bevezetés

Mint az közismert, az egyre növekvő volumenű termelés és fogyasztás egyre nagyobb igényeket támaszt a nyersanyagok iránt. Csakhogy az elsődleges, klasszikus nyersanyagforrások kimerülőben vannak, áruk folyamatosan felfelé kúszik, ezért pótlásukban egyre fontosabb szerephez jutnak a másodlagos nyersanyagok. Ezek kinyerését szolgálja a szelektív hulladékgyűjtés.

Ma Magyarországon több mint 900 településen, mintegy 5 millió embernek van lehetősége szelektív hulladékgyűjtésre, amivel a cél az, hogy minél több hasznosítható hulladék kerüljön vissza a nyersanyagkörforgásba. Természetesen ennek a célnak az eléréséhez lakossági szemléletváltás is szükséges, amit a gyerekek körében környezetvédelmi neveléssel, a felnőtteknél pedig ismeretterjesztő kampányokkal lehet elérni.

A folyamatos szemléletformálásnak köszönhetően tavaly a gazdasági válság ellenére is sikerült a szelektív hulladékgyűjtést országosan koordináló ÖKO-Pannon Kft.-nek 57-ről 58 százalékra növelni a hulladékok hasznosítási arányát. Legnagyobb mennyiségben a papír, majd a műanyag és az üveg került újrafeldolgozásra.

Az EU 2012-re a csomagolási hulladék 60 százalékának hasznosítására kötelezi Magyarországot, tehát két évünk maradt a hiányzó két százalék teljesítésére. Ennek a mennyiségnek az elérése nem tűnik lehetetlennek, de teljesítése csak a gyűjtési intenzitás növelésével, illetve a lakosság újabb csoportjának a szelektív gyűjtésbe való bevonásával lehetséges.

Sopronban ezt a munkát az STKH Sopron és Térsége Környezetvédelmi és Hulladék-gazdálkodási Kft. végzi, jogelődjei révén immár 14 éve.

2. Az STKH Sopron és Térsége Hulladékgazdálkodási és Környezetvédelmi Kft.

2.1. A Kft. bemutatása

Az STKH Sopron és Térsége Hulladékgazdálkodási és Környezetvédelmi Kft. 2004. április 1-jén kezdte meg működését. Jogelődjei révén azonban több évtizede nyújt szolgáltatásokat a városban és a környező településeken.

A társaság főbb adatai:

- A cég székhelye: Sopron, Verő J. u. 1.
- Tulajdonos: Sopron Megyei Jogú Város Önkormányzata 100%-ban.
- A cég két telephellyel rendelkezik Sopronban.
- A vállalat dolgozóinak létszáma 85 fő.
- Főbb tevékenységek: kommunális hulladékgyűjtés, szelektív hulladékgyűjtés, lomtalanítás, veszélyes hulladékok gyűjtése, inert (építési/bontási) hulladék gyűjtése és kezelése, társadalmi szerepvállalás (ismeretterjesztés).
- A cég rendelkezik az ISO 9001 : 2009 és az ISO 14001 : 2005 szabványok szerinti integrált minőség- és környezetbiztosítási rendszerrel.

2.2. Az STKH Sopron és Térsége Hulladékgazdálkodási és Környezetvédelmi Kft. küldetése

A Kft. küldetésében a következő célokat fogalmazta meg:

- Igényes szolgáltatás nyújtása a lakosság számára a környezetvédelem szempontjainak szem előtt tartásával.
- A rendszer átláthatósága érdekében magas információtartalmú, pontos adatbázis kiépítése.
- A lakosság korrekt tájékoztatása az aktualitásokról.
- A fiatalok környezettudatos magatartásának kialakítása, illetve a környezeti nevelésben való segítségnyújtás.

2.3. Az STKH Kft. szolgáltatásainak és tevékenységeinek bemutatása

- Kommunális hulladékgyűjtés: zárt rendszerű, 60, 110, 120, 240 1100 literes kukaedényekben történik, amelyek nagyrészt lakossági tulajdonban vannak, kisebb részét bérlik a Kft.-től. A hulladékot heti rendszerességgel (2 alkalom/hét), szerződés alapján szállítják el.

1. táblázat. Hulladékszállítási díjak

Edényméret (l)	Egyszeri ürítési díj (Ft)
60	239
110	438
120	478
240	956
1100	4381

- Konténeres hulladékszállítás: konténeres hulladékszállításra szerződés vagy egyedi megrendelés alapján van lehetőség. Lakossági és ipari hulladékgyűjtésre egyaránt van lehetőség, 5 m³-es zárt, 3, 4,5, 8m³-es nyitott konténerekbe, illetve öntömörítő konténerekbe. Az elszállítást 10 db konténeres autóval oldják meg.
- Lomtalanítás: ingyenes lakossági lomtalanítást végez a cég évente kétszer, tavasszal és ősszel, amikor papírt, műanyagot, bútort, zöld hulladékot szállítanak el.
- Elektronikai hulladék gyűjtése: további felhasználás céljára, telefonos bejelentés alapján, illetve előre meghatározott napokon, ingyenesen gyűjtik. Az eszközök szétszerelését a város tulajdonában lévő Szociális Foglalkoztatóban végzik.
- Veszélyes hulladék gyűjtése: a veszélyes hulladékokat (szárazelem, akkumulátor, fáradt olaj) ingyenesen átveszik a lakosságtól, speciális körülmények között tárolják, majd átadják erre szakosodott cégeknek.
- Inert (építési/bontási) hulladék: további feldolgozás céljára gyűjtik, illetve gépeikkel bértörést is vállalnak.
- Zöldhulladék gyűjtése: a cég emblémájával ellátott zsákokba gyűjtik, tavasszal és ősszel előre meghirdetett időpontban. A komposztálást zárt rendszerű silós építményben végzik.
- Hulladéklerakók üzemeltetése: a lakosság részére szemétdíj ellenében kommunális hulladék, inert hulladék és föld lerakására van lehetőség.
- Szelektív hulladékgyűjtés: 34 szelektív hulladékgyűjtő szigeten, 46 csatlakozott társasházban és a Környezetvédelmi Klubhoz csatlakozott oktatási intézményekben van lehetőség papír, műanyag, üveg, esetleg szárazelem gyűjtésére.
- Környezetvédelmi Klub: 2008-ban alakult azzal a céllal, hogy részt vegyen a városban a gyerekek környezetvédelmi oktatásában, fejlesztve a környezettudatos magatartásukat. A csatlakozott iskolák oktatói évente háromszor tanácskoznak az aktuális környezetvédelmi problémákról, hulladékgyűjtő versenyeket rendeznek. 2009-ben a tanárok számára Környezetvédelmi Mini Konferenciát tartottak.
- Zöld Állomás: 2009-ben a vasútállomás közelében nyílt meg a cég környezetbarát termékeket árusító boltja. Környezetbarát tisztálkodó- és tisztítószeret, újrahasznosított papírból készült irodai felszereléseket, a háztartási szelektív hulladékgyűjtéshez szükséges eszközöket forgalmazznak, valamint havonta tartanak ingyenes előadást aktuális környezettudatossággal kapcsolatos témákról.
- Soproni Környezetbarát Napok – Új utca: célja a környezettudatosság, környezetvédelem népszerűsítése.

Soproni Környezetbarát Napok – Új utca

3. Szelektív hulladékgyűjtés az STKH-ban

Sopronban a szelektív hulladékgyűjtés 14 évvel ezelőtt, az STKH jogelődje révén kezdődött, papír és üveg gyűjtésével. Mára kiterjesztették a műanyag PET palackokra, tejes és üdítő katonokra, fehér és színes üvegekre, fém csomagolóanyagokra és fóliákra.

Szelektív hulladék gyűjtésére 34 gyűjtősziget áll a lakosság rendelkezésére, illetve 46 társasház bérel konténert erre a célra.

A szelektív gyűjtőszigetek edényei hagyományos hulladékgyűjtő járművekkel üríthetők. Két autóval gyűjtik az anyagfajtákat, az egyik csak papírt szed, napi rendszerességgel, a másik pedig minden nap más anyagfajtát gyűjt. Szombaton is gyűjtenek, mert különben hétvégén nagyon feltelnének a szigetek. A társasházak nagy részétől heti rendszerességgel, a többitől telefonos bejelentés után szállítják el a hulladékot.

A szelektíven gyűjtött hulladékot az STKH által üzemeltetett hulladéklerakó telep elkülönített részére szállítják, ahol a hasznosítást végző cégek átveszik.

A hulladékszigeten rendelkezésre álló eszközök:

- vegyes üveggyűjtő,
- újságpapírgyűjtő,
- műanyagpalack és itales karton gyűjtő.

A begyűjtött hulladékot a következő formában kerül tovább a feldolgozókhöz:

- kartonpapír bálázva
- újságpapír ömlesztve 20 m³-es konténerben,
- PET palack ömlesztve 20 m³-es konténerben,
- üveg ömlesztve 20 m³-es konténerben.

A gyűjtőszigetekon kívül 450 db újságpapírgyűjtő található a város lakótelepes övezeteiben.

A szelektív hulladékgyűjtéshez bérelhetők gyűjtőedények is. A szelektív hulladék elszállítása ingyenes.

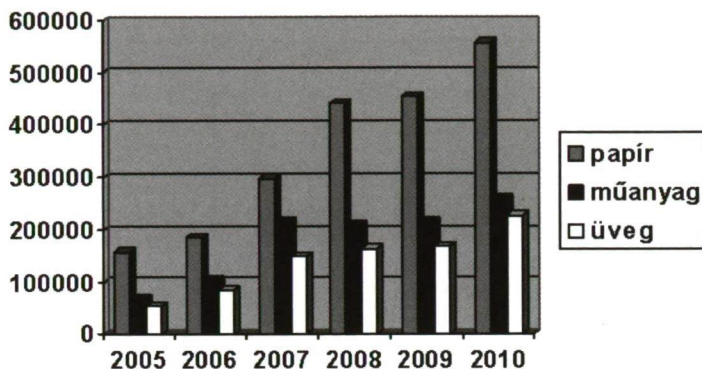
2. táblázat. A bérelhető gyűjtőedények bérleti díjai

Edényméret (l)	Bérleti díj (Ft/hó)
120	250
240	480
1100	3500

3.1. A begyűjtött papír, műanyag és üveg súlyának növekedése

3. táblázat: A szelektív gyűjtőszigetekről begyűjtött összes hulladék mennyisége (kg)

	2005	2006	2007	2008	2009	2010
papír	157 148	185 580	297 920	442 236	455 952	557 240
műanyag	65 390	104 640	215 706	208 680	213 960	257 590
üveg	53 270	84 370	148 461	163 260	167 820	227 720

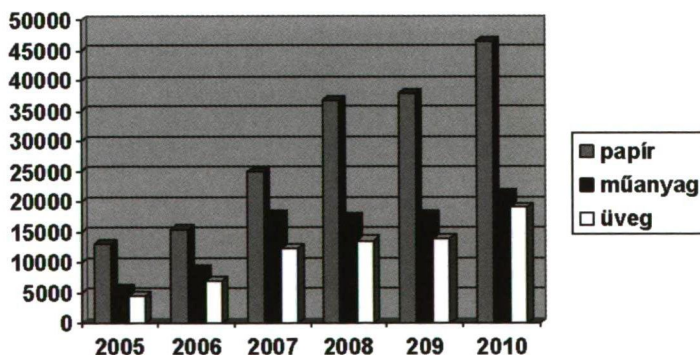

Forrás: STKH belső anyagok, 2010.

A diagramról jól látszik, hogy a begyűjtött szelektív hulladék mennyisége folyamatos növekedést mutat. A gazdasági válság hatása a hulladékgyűjtés területén is érezhető volt, de csak a növekedés ütemét vetette vissza, nem okozott jelentős visszaesést. Ez visszavezethető többek közt arra is, hogy a lakosság a folyamatos tájékoztatásnak, rendezvényeknek köszönhetően környezettudatosabb lett, egyre többen vállalkoznak a szelektív gyűjtésre.

4. táblázat. A szelektív gyűjtőszigetekről begyűjtött összes hulladék havi átlagsúlya (kg)

	2005	2006	2007	2008	2009	2010
papír	13 096	15 465	24 826	36 853	37 996	46 437
műanyag	5 449	8 720	17 976	17 390	17 830	21 467
üveg	4 439	7 031	12 372	13 605	13 985	18 977
Σ	22 984	31 216	55 174	67 848	69 811	86 881

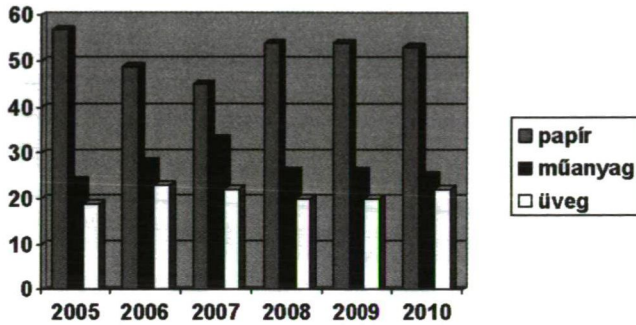

Forrás: STKH belső anyagok, 2010.

A havonta szelektíven begyűjtött hulladékok súlya folyamatos növekedést mutat, amelyben egy kis megtorpanást okozott a gazdasági válság. 2010-re 3,78 ≈ 4-szeres növekedést mutat a gyűjtött mennyiség 2005-höz képest.

5. táblázat. A szelektív gyűjtőszigetekről begyűjtött összes hulladék %-os megoszlása

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	átlag
papír	57	49	45	54	54	53	52
műanyag	24	28	33	26	26	25	27
üveg	19	23	22	20	20	22	21

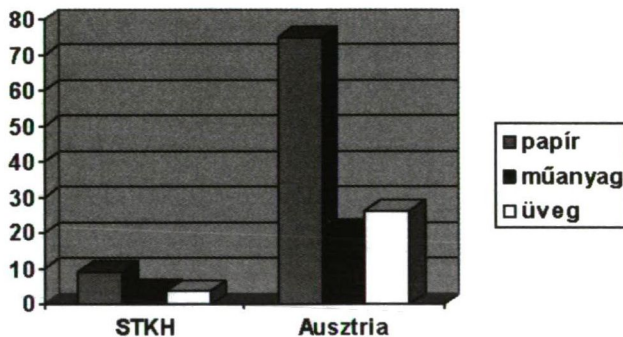

Forrás: STKH belső anyagok, 2010.

A hulladékok százalékos megoszlása árnyaltabb képet mutat a lakossági szokásokról. A 2007-ig növekedést mutató műanyag hulladék mennyiség lassan csökkenő tendenciát mutat, ami visszavezethető arra is, hogy a lakosság környezettudatosabbá válva kevesebb műanyag csomagolóanyagot használ. A papír 2007-hez viszonyítva viszont emelkedett, köszönhető valószínűleg a rengeteg reklámújságnak, szóróanyagoknak, amelyet a vállalatok, üzletek nap mint nap eljuttatnak a háztartásokhoz.

6. táblázat. A szelektív gyűjtőszigetekről 2009-ben begyűjtött összes hulladék 1 főre vetítve (kg)

	STKH	Ausztria
papír	9,1	75
műanyag	4,2	20,75
üveg	3,73	26,3

Forrás: STKH belső anyagok, 2010.

A diagramból jól látszik, hogy bár igen szépen fejlődünk a szelektív hulladékgyűjtés terén, a szomszédos Ausztriához viszonyítva, egyelőre nagyon szerény értékeket produkálunk. Átlagosan 6,8-szor nagyobb az évente egy főre jutó szelektíven gyűjtött hulladékmennyiségük, mint az STKH területén.

Az arányok javítására az STKH a következő teendőket jelölte meg:

- Bővíteni kell a gyűjthető, ártalmatlanítható hulladékok körét.
- Törekedni kell a szelektíven gyűjtött hulladékok teljes körű újrahasznosítására.
- További gyűjtőszigeteket kell létrehozni.
- A városi rendezvényeken is meg kell jelenni a gyűjtőszigetekkel.
- A lakosság és az iskolák további tájékoztatása az Őko-Pannon KHT bevonásával.

Felhasznált irodalom

- STKH Sopron és Térsége Környezetvédelmi és Hulladékgazdálkodási Kft. (2009): Gyűjtsünk szelektíven! 10–16. old.
- STKH Sopron és Térsége Környezetvédelmi és Hulladékgazdálkodási Kft. (2009): Jegyzőkönyv vezetőségi átvizsgálásról.
- STKH Sopron és Térsége Környezetvédelmi és Hulladékgazdálkodási Kft. (2009): Minőség- és környezetirányítási célok, előirányzatok, programok 2010. évre.
- STKH Sopron és Térsége Környezetvédelmi és Hulladékgazdálkodási Kft. (2009): Üzleti terv.